

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје и согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена за влијанието на животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,
Љупчо Аврамовски, дипл. економист.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за Стратегиска оцена за влијанието на животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Потврдата со број 07-10997/2 од 26.12.2012 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Управител
Емил Стојановски

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за Стратегиска оцена за влијанието на животната средина за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

РЕШЕНИЕ

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена за влијание на животна средина за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 68 став (3) од Законот за животна средина на Република Македонија со тоа што има положен испит за Експерт за стратегиска оцена на животната средина како и е вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена врз животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

_____
Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Скопје

Број 07-10997/2
26.12. 2012, година

П О Т В Р Д А
за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

СТОЈАНОВСКИ Душан ЕМИЛ дипломиран инженер по заштита на животната средина од Скопје, роден на 01.03.1975 година во Скопје, Република Македонија, на ден 28.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10; 124/10; 51/11 и 123/12).

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер,
М-р Abdilqim Adem

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. 07-23/21

Дата: 14.01.2011

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно планирање

Бул. "Гоце Делчев" бб
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта: infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

П О Т В Р Д А

Се потврдува дека АВРАМОВСКИ Методиа ЉУПЧО дипломиран економист од Скопје, роден на 01.03.1953 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 30.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина за да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава привремено за да му служи на споменатото лице, додека да се подготвува потврдата за положен стручен испит за експерт за стратегиска оцена на животната средина која се издава согласно членот 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10 и 124/10).

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,

М-р Јадранка Иванова

Број: 0805-50/155020200043092
Датум и време: 10.9.2020 г. 14:51:15

Дигитално потпишан од: Sistem za e-potvrdi
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 10.09.2020 во 14:51:17
Издавач на сертификатот: KibsTrust Qualified Certificate
Services
Сертификатот е валиден до: 01.05.2021
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00
ЕМБГ/ЕМБС:	5976111
Име и презиме/Назив:	Друштво за трговија и услуги ГЛОБАЛ ПРОЕКТ МЕНАЏМЕНТ КОНСАЛТИНГ ДООЕЛ Скопје
Адреса:	ВЕЉКО ВЛАХОВИЌ бр.22А-1/3 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00
ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет
ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет

Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	16
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	18
1.3	Употребена методологија	21
1.4	Законодавна рамка	22
1.5	Институционална рамка	24
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	25
1.7	Резиме	26
2.	Преглед на планскиот документ	27
2.1	Основи на Планскиот документ	27
2.2	Плански опфат	28
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	28
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	28
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	30
3.1	Сообраќајно инфраструктура	30
3.2	Водоснабдителна мрежа	31
3.3	Фекална и атмосферска канализација	31
3.4	Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталации....	31
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	33
4.1	Карактеристики на просторот	33
4.1.1	Геолошки карактеристики	33
4.1.2	Хидролошки карактеристики	34
4.1.3	Климатски и микроклиматски услови на регионот	34
4.1.4	Демографски карактеристики	35
4.1.5	Стопанство	36
4.1.6	Културно наследство	37
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	38
	Сегашна состојба со животната средина во и околу	
4.3	планскиот опфат	44
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	46
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	47
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	48
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	53
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	64
10.	Нетехничко резиме	65
11.	Прилози	70

Додаток	72
Користена литература	75

Вовед

Површината на плански опфат за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје изнесува 0.29 ха.

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Цел на Стратегиската оценка е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оценка на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оценка на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

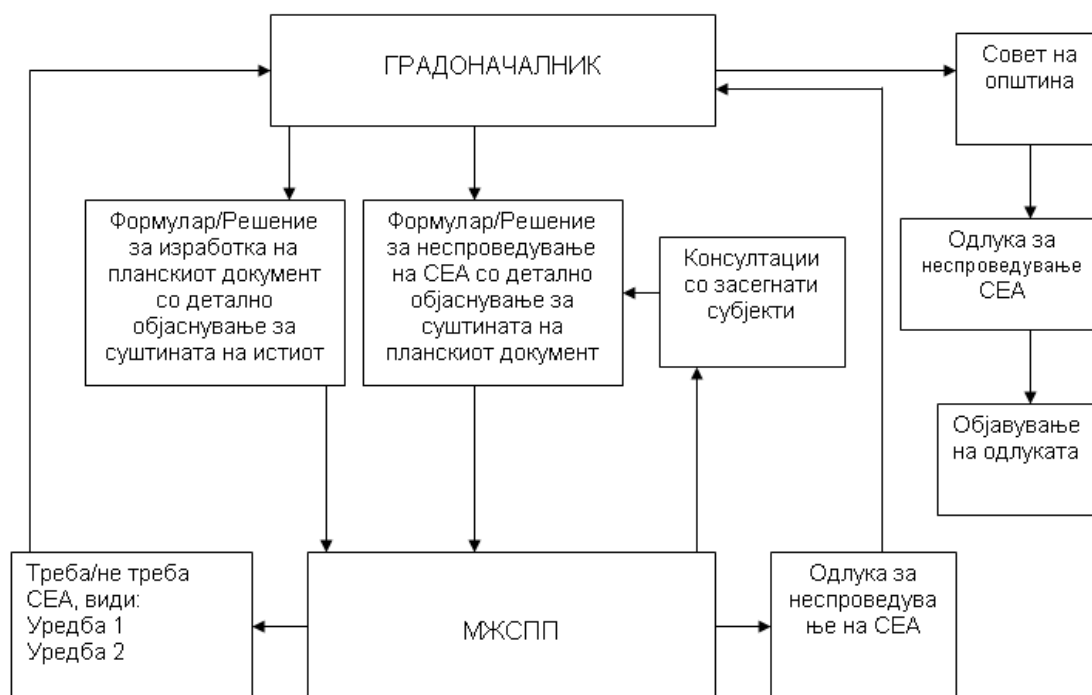
- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оценка;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата, планот или програмата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, општина Гази Баба е должна да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од

областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го подготвува локалната управа (Screening)

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради

правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни делови од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Целта на изработката на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје е урбанизирање на просторот со дефинирање на градежна парцела и површина за градење со основни класи на намени, согласно Просторниот план на Република Македонија и целите поставени во оваа урбанистичка задача.

Оваа локална урбанистичка планска документација целта ќе ја оствари преку анализа на постојната состојба, анализата на постојните елементи карактеристични во просторот како и природните и создадени чинители во просторот, со помош на кои ќе се дефинира основниот концепт за планирање на површини и изработка на конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.

Предметниот плански опфат се наоѓа во централниот дел на општина Гази Баба, северно од селото Стајковци и од границата на опфатот на ГУП на Град Скопје, во близината на обиколницата север на автопатот А2.

Границите на планскиот опфат се следни:

- На југозапад и југоисток се граничи со дел од КП 47/3,
- На северозапад граничи со дел од КП 46,
- На североисток граничи со дел од КП 48/2.

Прекршните точки на границата на планскиот опфат се:

1.	X=7542990.0500 Y=4654506.4300
2.	X=7542993.5700 Y=4654487.7300
3.	X=7542993.8000 Y=4654486.5200
4.	X=7542983.5100 Y=4654484.6800
5.	X=7542963.8400 Y=4654481.0700
6.	X=7542944.1700 Y=4654477.4600
7.	X=7542924.5000 Y=4654473.8600
8.	X=7542904.8300 Y=4654470.2500
9.	X=7542885.1200 Y=4654466.8400
10.	X=7542865.3800 Y=4654463.8300
11.	X=7542847.8800 Y=4654463.5200
12.	X=7542834.8100 Y=4654471.0600
13.	X=7542829.9600 Y=4654475.4800
14.	X=7542990.0500 Y=4654506.4300

Предметната локација досега не била опфатена со никаков урбанистички план, општ акт или урбанистичко-планска документација. Заради тоа, а согласно член 25 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), за согледување на планските можности за планирање на просторот, пред изработката на планската програма обезбедени се услови за планирање на просторот. Предметниот простор досега е предмет на обработка на Просторен план на Република Македонија.

Планираното подрачје претставува рамничарски терен, без некои поголеми особености на категорија на предел со природни, пејсажни карактеристики.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаната граница на планскиот опфат изнесува 2.957,19м² (0,29 ха).

Според податоци добиени преку допис од Министерство за култура - Управа за заштита за културно наследство, констатирано е дека во границите на опфатот не постои културно наследство, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство, со напомена доколку при реализацијата на планот се појави археолошко наоѓалиште, односно предмети од археолошко значење, треба да се постапи во согласност со одредбите согласно Член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 71/14, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14 и 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Според добиените податоци од ЈП Водовод и канализација Скопје, на предметниот локалитет не постои нивна хидротехничка инфраструктура, затоа што истиот не спаѓа во рамките на ГУП на Град Скопје, односно се наоѓа надвор од решенијата за водоснабдување и одведување на отпадни води кои се дел од градскиот систем. Нивните најблиски инсталации - водоводна мрежа и фекална канализација се наоѓаат од другата страна на автопатот, во селото Стајковци.

Дополнително, од надлежното комунално претпријатие ЈКП Гази Баба - 2007 е добиена информација дека нема никаква подземна и надземна инфраструктура.

Атмосферска канализација не е изведена.

Од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје е добиена информација дека во непосредна близина на опфатот поминува постоен среднонапонски надземен вод.

Според податоци добиени од МЕПСО и Телеком опфатот не се пресекува со електро-енергетски објекти во нивна сопственост т.е. нема постојни ТК инсталации. Планерот треба да предвиди коридори за кабли за комуникациска инфраструктура за поврзување на новопланирани објекти во рамки на ЛУПД.

АЕК има дадено информација дека немаат податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Од Национални енергетски ресурси и ГА-МА е добиено известување дека нема изграден и не е планирано изградба на гасоводна мрежа, како ни траса на планиран и изведен гасовод.

Исто така, според податоците од Министерството за внатрешни работи, на локацијата нема нивни инсталации, а според АД Водостопанство на РМ нема нивни објекти и инфраструктура.

Во планскиот опфат на оваа ЛУПД нема евидентирани никакви објекти. Од општина Гази Баба не е добиена никаква информација во врска со тоа. Според тоа се констатира дека на предметната локација нема објекти на кои им е утврден правен статус согласно Законот за постапување со бесправни изградени објекти.

Причината за изработка на планската документација е урбанизација на планскиот опфат кој досега не бил урбанизиран, како и вршење на парцелација со одредување на намена на земјиштето и предвидување на површина за градење, а во согласност со законите и правилниците за урбанистичко планирање.

Оваа локална урбанистичка планска документација целта ќе ја оствари преку анализа на постојната состојба, анализата на постојните елементи карактеристични во просторот како и природните и создадени

чинители во просторот, со помош на кои ќе се дефинира основниот концепт за планирање на површини и изработка на конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на ЕУ законодавството од областа на животната средина преку транспонирање, Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20);
- Закон за управување и пакување и отпад од пакување („Сл. Весник на РМ” бр. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16);
- Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Сл. Весник на РМ” бр. 140/10, 47/11 и 148/11);
- Закон за електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11 и 6/12);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај.

Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на евентуалните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Врска со други ѝлански документи:

Просторен план на РМ

- Уважување на реалните фактори на развој;
- Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери;
- Воспоставување на пазарни принципи и формирање соодветна институционална рамка во која ќе можат да функционираат пазарните институции;
- Создавање на регионален диференциран амбиент за стопанисување со помош на соодветна политика.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;

- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап;
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.
Планскиот опфат е усогласен уште со:
- Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;
- Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

Националната транспортна стратегија 2018-2030 година

Главните цели на Националната транспортна стратегија се:

- Промоција на економскиот пораст со градење, подобрување, управување и одржување на транспортните услуги, инфраструктурата и мрежи за добивање на максимална ефикасност;
- Промоција на интегрирана и интерконектирана транспортна мрежа која воспоставува ефективни услуги за корисниците, како и активностите и областите во Република Македонија на кои им служи.
- Промоција на социјалниот фактор со поврзување на далечните и неразвиени заедници и зголемување на пристапноста на транспортната мрежа;
- Заштита на животната средина и подобрување на здравството со градење и инвестирање во јавниот транспорт и другите видови ефикасен и постојан транспорт кој ја намалува емисијата и потрошувачката на ресурси и енергија;
- Подобрување на безбедноста на патувањето со намалување на несреќите и подобрување на личната безбедност на пешаците, велосипедистите, возачите, патниците, и
- Подобрување на интеграцијата со олеснување на планирањето и издавањето интегрирани билети за патувањето и овозможувањето на редовна конекција помеѓу различните форми на транспорт.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година

- Модернизација на постојните и изградба на нови бензински станици.

Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на урбанистичкиот план, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;

- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата..
Планскиот опфат е усогласен уште со:
- Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008;
- Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на урбанистичкиот план, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните негативни влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на негативните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на Извештајот користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Закон за Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина.

- средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
  5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Закон за квалитет на амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18).

Управување со отпадот

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Закон за вода

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16).

Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)

Национален план за управување со отпад (2009-2015)

Закон за заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Закон за просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

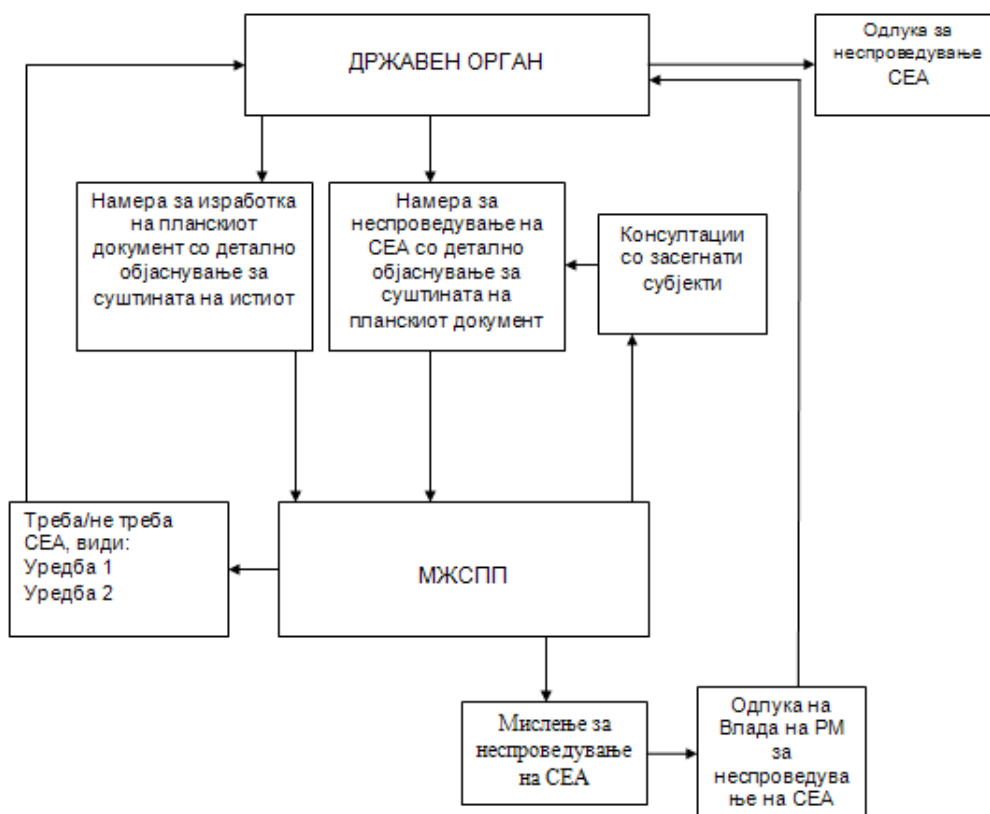
Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за органи на управата ги дефинира одговорностите на Министерството за животна средина и просторно планирање, како што следи:

- Подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- Подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- Воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го подготвуваат државни органи (Screening)

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи имаат обврска за:

- Подготовка на извештајот за СОВЖС;
- Објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;

- Објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- Подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- Комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- Мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

Други министерства и државни институции со одредени надлежности на полето на заштита на животната средина се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Републички Завод за здравствена заштита;
- Министерство за здравство;
- Управа за хидрометеоролошки работи и
- Единиците на локалната самоуправа.

Постои и Парламентарна комисија за животна средина, која соработува со Министерството за животна средина и просторно планирање.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Цел на изработка на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје е да се формира градежна парцела согласно Член 46 став (1) од Законот за просторно и урбанистичко планирање каде гласи: Локална урбанистичко-планска документација е планска документација со која може да се врши уредување и користење на просторот со определување на градежна парцела вон планскиот опфат, за градби од втора категорија утврдени со Законот за градење.

Основни цели на оваа Локална урбанистичка планска документација се:

- рационално користење на земјиштето;
- максимално вклопување на објектите и инфраструктурата со теренот;
- почитување и валоризација на културното и градителското наследство;
- почитување и заштита на правото на човекот на работа;
- почитување и надградување на пејсажните вредности;
- оформување културен пејсаж;
- вградување компатибилни намени на групата на класа на намена;
- подигнување хуманоста во просторот и непречено движење на хендикепираните лица;
- вградување на мерки за заштита на природата и животната средина;
- вградување мерки за заштита и спасување;
- почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето.

Ова е во согласност со член 4, од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), во кој е утврдено дека со просторното и урбанистичкото планирање се одредуваат основните начела во процесот на планирање и уредување на просторот, од кои првите две се рамномерен просторен развој и рационално уредување и користење на просторот; Исто така, согласно член 3 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) е утврдено дека со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање се обезбедува:

- Зголемување на степенот на хуманост на живеењето и подобрување на условите за работа со плански одредби кои воведуваат повисоки стандарди во однос на постојната состојба или во однос на претходниот урбанистички план и урбанистичко-планска документација;
- Хармонизација на просторот со плански одредби за заштита на домувањето и дејностите од јавен интерес со создавање подрачја со иста намена на земјиштето или подрачја со мешани компатибилни намени на земјиштето;

- Уредување и хуманизација на просторот со плански одредби кои ќе ја штитат и стимулираат приватната сопственост и слободното претприемаштво на начин кој нема да го повреди или стесни јавниот интерес;
- Сукцесивно зголемување на стечените права по основ на сопственоста на градежното земјиште, уредувањето на земјиштето и правата на градење, освен ако тоа не е спротивно на јавниот интерес;
- Зголемување на вредноста на земјиштето, недвижнините и сите други просторни ресурси со плански одредби.

2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Предметниот плански опфат се наоѓа во централниот дел на општина Гази Баба, северно од селото Стајковци и од границата на опфатот на ГУП на Град Скопје, во близината на обиколницата север на автопатот А2.

Границите на планскиот опфат се следни:

- На југозапад и југоисток се граничи со дел од КП 47/3,
- На северозапад граничи со дел од КП 46,
- На североисток граничи со дел од КП 48/2.

Прекршните точки на границата на планскиот опфат се:

1.	X=7542990.0500 Y=4654506.4300
2.	X=7542993.5700 Y=4654487.7300
3.	X=7542993.8000 Y=4654486.5200
4.	X=7542983.5100 Y=4654484.6800
5.	X=7542963.8400 Y=4654481.0700
6.	X=7542944.1700 Y=4654477.4600
7.	X=7542924.5000 Y=4654473.8600
8.	X=7542904.8300 Y=4654470.2500
9.	X=7542885.1200 Y=4654466.8400
10.	X=7542865.3800 Y=4654463.8300
11.	X=7542847.8800 Y=4654463.5200
12.	X=7542834.8100 Y=4654471.0600
13.	X=7542829.9600 Y=4654475.4800
14.	X=7542990.0500 Y=4654506.4300

Планираното подрачје претставува рамничарски терен, без некои поголеми особености на категорија на предел со природни, пејсажни карактеристики.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаната граница на планскиот опфат изнесува 2.957,19м² (0,29 ха).

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Во Локалната урбанистичко-планска документација предвидени се следните групи на намени, согласно Член 28 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/2015, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18):

Е - ИНФРАСТРУКТУРА

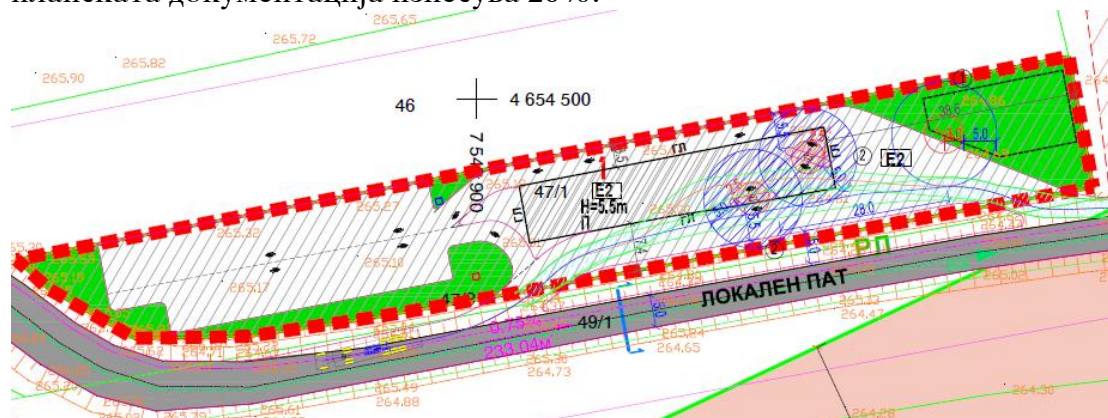
E2 - Комунална суптраструктура - бензинска пумпна станица.

Согласно истиот правилник, учеството на класата на намена E2 во основната класа намена се утврдува во урбанистичкиот план.

За класата на намена E2, со оваа ЛУПД, се предвидува следната компатибилна класа на намени:

B1 - Големи комерцијални и деловни намени,

Максималниот дозволен процент на учество на компатибилната класа на намени во однос на основната класа на намена во урбанистичко-планската документација изнесува 20%.

Синтезен план за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена E2-Комунална суптраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктура, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат.

3.1 Сообраќаен план

Сообраќајниот концепт во основа се надоврзува на веќе постојните сообраќајници, каде новопланираните улици се поставени во зависност од теренските услови и потребите за обезбедување на пристап до градежните парцели. Планираната сообраќајна мрежа овозможува нормално одвивање на сообраќајот во планираниот простор.

Планираната бензинска пумпна станица претставува придружно-услужен објект покрај постоен локален пат, со променлива ширина од 5-8,1м. Влезот во градежната парцела е обезбеден преку сообраќајна лента за исклучување од локалниот пат со широчина од 6м. Исклучувањето од

внатрешната сообраќајна површина е обезбедено со лента за забрзување и вклучување кон сообраќајот на локалниот пат со широчина од 6м.

Паркирањето е решено во состав на градежната парцела. Според член 59 од Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18), за класата на намени Е2 не се предвидува потребен број на паркинг места. Бројот на паркинг места ќе биде утврден при изработка на проектната документација, согласно конкретните потреби на објектот.

3.2 Водоснабдителна мрежа

Планираните решенија за водовод, фекална и атмосферска инфраструктура се базира на податоците и информациите добиени од ЈП Водовод и канализација Скопје, според кои на предметниот локалитет не постои нивна хидротехничка инфраструктура, затоа што истиот не спаѓа во рамките на ГУП на Град Скопје, односно се наоѓа надвор од решенијата за водоснабдување и одведување на отпадни води кои се дел од градскиот систем. Од таа причина водоснабдувањето на планираниот објект ќе биде преку бунар.

3.3 Фекална и атмосферска канализација

Отпадните води ќе се зафаќаат во септичка јама во рамки на градежната парцела. Бидејќи нема постојна атмосферска канализација, до реализација на истата се планира атмосферските води да се одведат до најблискиот постоечки реципиент во зависност од падот на теренот.

Приклучокот на планираните инсталации да се изврши според важечките стандарди и нормативи за тој вид инфраструктура.

3.4 Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталација

Електричната мрежа и потребата од едновремена ел.снага за новопредвидените објекти се димензионира према следните електроенергетски параметри со напомена дека се предвидени максимални површини за градба и тоа претставува максимален капацитет на просторот во моментот:

Едновремената ел. моќност за градби на предметниот плански опфат изнесува:

$$P_{ep} = 65,64 \text{ kW}$$

Кабловското напојување со среднонапонска и нисконапонска ел. мрежа ќе се определи во понатамошниот тек на разработка на техничката документација, односно со изработка на документација за електрична мрежа од страна на стручните служби на ЕВН Македонија.

За дефинирање на потребниот број на телефонски приклучоци, од првостепено значење е намената на објектот. Димензионирањето на телефонската мрежа треба да се изведе според површината на објектите, нивната функција, број на вработени и корисници и сл.

Според податоци добиени од АЕК нема евидентирана постојната телефонска и интернет мрежа која е изведена со надземни и подземни водови. Планерот треба да предвиди коридори за кабелска комуникациска инфраструктура за поврзување на новопланираните објекти во ЛУПД.

АЕК има дадено информација дека немаат податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

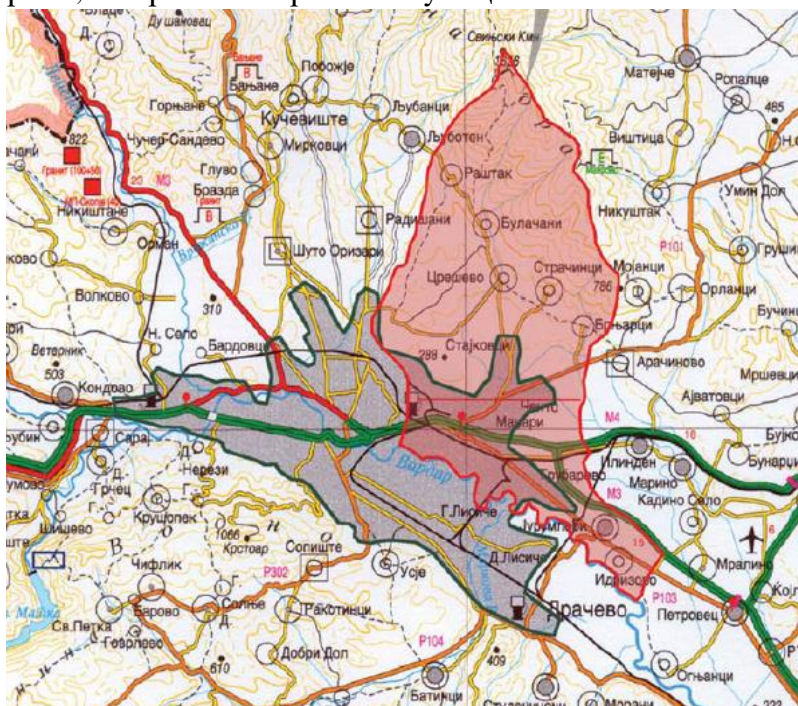
Новопредвидените коридори и траси на телекомуникациските водови се предвидени да се водат подземно, под тротоарските површини. По должината на трасите на каблите.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Општина Гази Баба се наоѓа во северниот дел од Република Македонија и се простира во источниот дел на скопската котлина и на градот Скопје. Општината зафаќа површина од 92 км². Најниското населено место е с. Трубарево со 225 мнв, а највисоката точка во општината е на 1.626 мнв. Скопската котлина, во чии граници се наоѓа и територијата на општина Гази Баба, се наоѓа во северниот дел на Република Македонија, во горниот тек на реката Вардар и се протега од 41° 42' до 42° 21' северна географска ширина и од 18° 45' до 19° 29' 30" источна географска должина. Дното на котлината во источниот дел е на 225 мнв, а во западниот дел на 340 мнв. Највисоката точка се наоѓа на јужната страна, на врвот Мокро на Јакупица и е со 2.540 мнв.

Местоположба на општина Гази Баба

Општината Гази Баба на северозапад се граничи со скопската општина Бутел, на запад со општините Чаир и Центар, на југ со општините Кисела Вода и Аеродром, на југоисток со општина Петровец, а на исток со општините Илинден, Арачиново и Липково. Пречникот на простиранието на Општината во правец исток-запад изнесува 10 км, а во правец север-југ 15 км.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Сообраќајната инфраструктура претставува фактор со витално значење за долгорочниот стопански развој на Општината. Поврзаноста со

добри сообраќајници на секое населено место значи и намалување на миграцијата село-град. Општина Гази Баба претставува комуникациска и транспортна порта на градот Скопје, низ кој поминуваат главните транспортни и комуникациски коридори за градот Скопје.

Низ територијата на Општина Гази Баба минуваат меѓународните автопати: Е-65 со вкупна должина од 9,8 км и Е-75 во вкупна должина од 18 км. Автопатот Е-65 (исток - запад) ги поврзува патните правци Тирана - Скопје - Софија - Варна. Автопатот Е-75 (север - југ) претставува главна крстосница за патните правци Атина - Скопје - Белград - Загреб - Минхен.

Превозот на патници и транспортот на стока со железница се остварува преку скопскиот железнички јазол, кој, преку железничката линија Белград - Скопје - Атина е поврзан со меѓународната железничка мрежа. Во општина Гази Баба железничката инфраструктура содржи: патнички станици, товарни терминали, ранжирна станица, индустриски колосеци итн. Во Маџари и Илинден има патнички станици кои се опремени со перони и простор наменет за патници - чекални и билетарници, а на одредени места, главно во близина на поголемите индустриски комплекси има изградено железнички стојалишта кои се наменети за прием и отпремување на патници. Товарни станици опремени со манипулативни колосеци, магацини и претоварни постројки има во Трубарево и во близина на Автокоманда (Јавни царински складишта на Фершпед од Скопје).

4.1.2 Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот

Според релјефот, општината Гази Баба е подрачје каде поголемиот дел од нејзината територија (централниот, југозападниот и јужниот) се наоѓа во рамница. Од вкупната територија 65% е обработливо земјиште. Останатиот дел се одликува со неколку височини: во северниот дел од Општината се наоѓа карактеристичниот пејзаж - шумата Гази Баба, во централниот дел е месноста Камник, а во источниот, планински дел, е Скопска Црна Гора. Релјефот на територијата на Општината се состои од повеќе разновидни морфолошки елементи и облици. Целата територија има облик на пространа котлина составена од два дела: висок обод и низок средишен дел - дно на котлината. Застапеноста на рамничарскиот дел условува развој на полјоделството.

4.1.3 Геолошки карактеристики

Целата територија на општина Гази Баба била потопена од некогашното Скопско Езеро (олигоценско езеро). Релјефните облици, абразивните тераси и површини најчесто и денес ја задржале својата хоризонтална положба. Поради тектонските движења и големата сеизмичка нестабилност како и честата појава на земјотреси со епицентар во Скопската Котлина и особено во нејзиниот источен дел (каде се наоѓа територијата на Гази Баба), започнало истекување на Езерото и тоа ритмички, со задржување на одредени нивоа, со што се извршило моделирање на Скопската Котлина.

Целата рамничарска територија на Општината е прекриена со најмлади флувијални седименти, претставени со мил, песоци и чакал. Освен тоа, има и неогено езерско-песокливи глиненни седименти кои можат да се видат на мала длабочина од 2 до 5м. Затоа, на рамничарскиот дел од територијата на Општината, отсекогаш постоеле поволни услови за одгледување на квалитетни земјоделски култури. Покрај тоа, во рамничарските предели процесот на ерозија е слаб, што придонесува негативните последици да бидат минимални. Ридовите во алувијалната рамнина: Гази Баба, Камник и Крст се изградени од лапоровити и прашиесто-глиновити седименти. Како микрорелјефни форми тие се со релативно мали височини и се лоцирани од левата страна на реката Вардар.

4.1.4 Хидротехничка структура

На територија на општина Гази Баба постојат поголеми и помали реки, потоци и подземни води. Густината на водените текови особено североисточно од Скопје, во планината Скопска Црна Гора е прилично голема. Повеќето од водотеците се од повремени карактер и течат право.

На територијата на општина Гази Баба течат реките: Вардар, Раштански Поток (во с. Раштак), Страшка (Булачанска) Река во с. Булачани и Црешевска Река (с. Стајковци) Раштански Поток е мал и постојан поток кој извира на 1.500 мнв. Површината на сливот е 3,92 км², должината на водотекот е 4,7 км, а должината на сливот е 5 км. Водотекот има 4 извори: Делидере, извор Раштак, Колеш Мара 1 и Колеш Мара 2. Страшка (Булачанска) Река извира на северо-исток од с. Булачани. Страшка Река претставува лев изворишен крак на Булачанска Река. Реката протекува низ селото. Дел од водите се користат за наводнување. Површината на сливот е 4,5 км², должината на водотекот е 2,5 км, а должината на сливот 4 км. Попречниот пад е 18,5%.

Водотекот Црешевска Река поминува западно од н.м. Стајковци и на картите е обележан како повремени водотек. Меѓутоа, според сознанијата од жителите, водотекот е повеќе или помалку постојан. Сепак, одземањето на вода за наводнување во долниот тек, резултира со пресушување за време на летниот период. Поројните дождови и наглото топење на снегот резултира со надојдување и прелевање на нејзиното корито. Водотекот, преку каналот Деран, поврзан е со ободниот канал од Ченто кон Арачиново. Сливната површина е со големина од околу 17 км² поради што може да се очекува истекување на вода од 33 м³/с.

Ободниот канал (околу 4 км) поминува од с. Сингелиќ кон Арачиново (од запад кон исток), и сите водотеци кои доаѓаат од планината Скопска Црна Гора меѓу Бутел и Арачиново се влеваат во овој канал. Ободниот канал е важен за ретензија/задржување на водите. Со него се заштитува Скопската Котлина од поплавување, предизвикано од истекување на водотеците од планината Скопска Црна Гора. Со изградба на каналот, водниот режим и локалните теренски услови во низината источно од нас. Ченто, с. Сингелиќ и с. Инциково се променети. Каналот често е нападнат од канализациони води и главно има ниска структура на

биодиверзитет. Поради тоа, тој е означен како водно живеалиште со ниска функција на акватичност.

Затрупувањето на водотеците е вообичаена појава, особено ако тие се во близина на населените места.

4.1.5 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Територијата на општина Гази Баба е под влијание на две клими: изменета средоземна и умерено континентална. Тие зиме предизвикуваат појава на студени континентални и влажни периоди, а лете топли континентални и суви медитерански периоди.

Просечната годишна температура на воздухот во општина Гази Баба изнесува $+12,5^{\circ}\text{C}$. Минималната апсолутна годишна температура на воздухот изнесува $-22,9^{\circ}\text{C}$, а максималната $+42,4^{\circ}\text{C}$.

Просечната годишна релативна влажност на воздухот изнесува 70%. Просечен годишен број на ведри денови е 70, а на облачни денови 107. Просечната годишна количина на врнежи изнесува 516,1 мм на m^2 . Просечниот годишен број на денови со врнежи е 112, со магла е 81, а со поледица е 0,6. Во ова подрачје, апсолутно највисоката температура на воздухот е $+42,4^{\circ}\text{C}$, додека апсолутно најниската температура на воздухот е $-25,6^{\circ}\text{C}$. Средната годишна релативна влажност на воздухот за Скопје е меѓу 67 и 78%. Најниска релативна влажност на воздухот се јавува во текот на јули и август и изнесува од 54% до 69%.

На територијата на општина Гази Баба, дуваат три вида ветрови: Повардарец, Југоветер и ветер од северо-запад. Повардарецот дува од Шар Планина долж реката Вардар, према јужните делови на Р. Македонија. Преку лето е сув, а преку зима и есен е пропратен со врнежи. Југоветерот дува од спротивен правец на ветерот Повардарец. Тој е топол ветар и е редовно пропратен со дожд. Ветерот што дува од Качаник кон Скопје, по долината на реката Лепенец, е сличен на Повардарецот. Брзината на ветровите изнесува: максималната од 29 до 30 км/ч, средната од 14 до 21 км/ч и минималната од 1 до 5 км/ч.

Територијата на Општината припаѓа во посушните подрачја од нашата држава и е со просечно годишно количество на врнежи од 515 mm/m^2 . Овие количества, во текот на годината се нерамномерно распоредени по месеци и по годишни сезони. Најврнежлив е мај, со просечна сума од 66 мм на m^2 , или 12% од просечното годишно количество. Со најмалку врнежи е август, со 30 мм и јули со 33 мм на m^2 . Врнежите во зимските месеци се јавуваат во вид на снег. Од вкупниот просечен број на врнежливи денови во Општината, само 17% се денови со врнежи од снег и лапавица. Тие се јавуваат главно во зимските месеци, од ноември до март. Врнежите може да бидат и во вид на роса, град и слана и тогаш имаат штетно влијание на земјоделските култури.

Територијата на Општината се одликува со најголема облачност во Р. Македонија, после Полошката Котлина (6,0 десетини). Просечно годишно има 105,5 облачни денови и 69 ведри денови. Маглата се јавува во сите периоди од деноноќието, но со најголема зачестеност е во утринските часови, од 7 до 8 часот. Тука, просечно годишно се јавуваат 72 дена со

магла. Забележана е појава на густа магла со непрекинато траење од 17 денови.

4.1.6 Население

Во општина Гази Баба, според податоците од последниот Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија (2002 год.) живеат вкупно 72.617 жители. Населението е од мешан национален состав, со доминација на македонското население, и приближно еднаква полова застапеност.

Општина Гази Баба	Национална припадност								Вкупно
	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Бласи	Срби	Бошњаци	Остатни	
мажи	26.641	6.477	318	1.020	108	1.053	345	414	36.376
жени	26.856	6.025	288	1.062	128	1.044	365	473	36.241
Вкупно	53.497	12.502	606	2.082	236	2.097	710	887	72.617

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Р.М., 2002-Дефинитивни податоци, Државен завод за статистика, книга XIII, 2004 год.

4.1.7 Економски карактеристики и стопански развој

Од вкупниот број на население (72.617) во општина Гази Баба, економски активни се 29.326 жители или околу 40,38% од населението. Од економски активните, вработени се 19.766 жители, а невработени се 9.560 жители. Од аспект на полова структура, односот на вработените мажи и жени е 60 : 40.

Во општина Гази Баба се наоѓа најголемата индустриска зона во градот Скопје и во Република Македонија. На територијата на општината регистрирани се преку 6.600 деловни субјекти од кои 2.050 се активни. Доминантно место во стопанскиот развој на општина Гази Баба има индустријата, по што следат земјоделството и градежништвото. На нејзина територија се создаваат 33% од општествениот производ на целата држава.

Општината се карактеризира со поволна сообраќајна положба, стручна работна сила, традиција во одвивање на одделни дејности, како и квалитетна економска структура. Транспортот, шпедитерството, услужната и трговската дејност наоѓаат свое место во Општината, покрај

земјоделството и сточарството, кои исто така се значаен сегмент во економското живеење.

4.1.8 Природно наследство

Општина Гази Баба располага со природните ресурси: земјоделско обработливо земјиште, богати ресурси на подземни води, археолошки наоѓалишта и локалитети, пошумени предели, градежно земјиште, излетнички места и слично.

На територија на општина Гази Баба се наоѓаат следните природни вредности и реткости:

- Локалитет Гази Баба (шума) - карактеристичен пејзаж;
- Ботаничка градина, Природно-математички факултет, Институт за Биологија;
- Дендропарк на Земјоделски и Шумарски факултет, Скопје;
- Археолошко наоѓалиште Тумба Маџари;
- Арачиновско Блато.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Воздух

Главен извор на загадување е индустријата која во екосистемот емитува, гасови, пареи, чад магла, прашина и аеросоли. Загадувањето на воздухот најповеќе е резултат на преработка на сулфидни концентрации на обоени метали, како и на согорување на кокс и други карбофилни горива во индустријата и домаќинствата.

На загадувањата на воздухот многу влијае топографијата на теренот, висината на индустриските оџаци и атмосферските услови. Најкритично загадување е во услови на отсуство на хоризонтално и вертикално струење на воздухот, особено кога е истото проследено со температурни инверзии.

Најрационален и ефикасен начин за заштита на животната средина од штетните влијанија врз воздухот е превентивното делување и спречување на продукција на штетни емисии во самите извори на нивно создавање. Квалитетот на воздухот најмногу го нарушува присуството на

гасови, прашини и други штетни материи кои негативно влијаат врз здравјето на луѓето, екосистемите и природните создадени вредности.

Една од мерките за реализација на превентивниот пристап во заштитата на воздухот е обезбедување на солидно согорување во огништата на разните горивни инсталации и добра карбурација на горивата во моторите со внатрешно согорување.

Исто така, значајни мерки кои придонесуваат за надминување на проблемот со загадување на воздухот се:

- изградба на широки улици кои овозможуваат брзо проветрување;
- зголемување на површините со зелени насади и дрвореди;
- подобрување на коефициентот помеѓу изградените и слободните површини;
- подигање зелени појаси околу индустриските зони, производните капацитети, резервоарите за вода и др.

Состојбата со квалитетот на воздухот и загадувањето од мобилните извори во Општината не може да се анализира одвоено од онаа на градот Скопје, т.е. без да се има во предвид дека дел од Општината припаѓа на индустриската зона на Градот, како и специфичноста на стопанските субјекти Фершпед, Скопски саем, Авто пазарот, Товарната железничка станица-Трубарево, депото на ЈСП итн, кое резултира секојдневно во Општината да поминуваат не само возила од градот, туку и од целата држава. Заради тоа, а со цел да се добие комплетна слика за емисиите на загадувачките супстанции од мобилните извори, потребно е во пресметките да бидат вклучени и влијанијата од сите возила кои претсојуваат или транзитно минуваат низ Општината. Ова претставува сложена и долгорочна активност на која во иднина општината Гази Баба ќе ѝ посвети поголемо внимание.

Идентификација на проблемите

- Голема концентрација на индустриски објекти на територијата на Општината.
- Појава на голема густина во сообраќајот за време на работните денови (појава на шпицови) во индустриско-урбаната зона.
- Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за емисиите со загадувачки супстанции и квалитетот на воздухот за општина Гази Баба
- Употреба на горива при чие согорување се емитираат значителни количества на загадувачки супстанции, посебно кај домашните ложишта.
- Употреба на застарена опрема и стара технологија во индустрискиот сектор.
- Употреба на горива со висока содржина на сулфур и возен парк со стари возила.
- Недоволни институционални и човечки капацитети во Општината и други инволвирани субјекти (особено во индустрискиот сектор), како и недостаток на финансиски средства за спроведување на законската регулатива во оваа област.
- Недостаток на планови и програми за намалување на загадувањето на воздухот и унапредување на квалитетот на амбиентниот воздух на национално и локално ниво.

- Недостатоци на системот за проценка на здравствените и на еколошките ризици од штетното влијание на атмосферските загадувања.
- Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со воздухот.
- Незастапеност на алтернативните извори на енергија на пазарот.

Вода

Населението во општина Гази Баба, се снабдува со вода за пиење преку постојниот регионален систем за водоснабдување на град Скопје (изворот Рашче и бунарското подрачје Нерези - Лепенец) и локалните системи за водоснабдување (бунарите во с. Јурумлери). Покрај тоа, посебно во руралните средини, се употребуваат и индивидуални бунари и пумпи. Квалитетот на водата за пиење, од регионалниот и од локалниот водовод редовно се контролира.

Од постојниот регионален систем за водоснабдување на градот Скопје, во општина Гази Баба со вода за пиење се снабдуваат околу 62.000 жители (85 % од населението). Преку него, со вода за пиење обезбедени се сите урбани населени места, а од руралните населени места тоа се населените места: Сингелиќ, Стајковци, Трубареве и Инџиково.

Снабдувањето со вода за задоволување на потребите на индустријата главно е решено во рамки на самите индустриски субјекти. Со градење на бунари со пумпни станици тие ги користат подземните води за технолошки цели. Точни податоци за начинот и количините на исцрпена вода нема. Исто така, податоците кои се однесуваат за општина Гази Баба се сепаратни и нецелосни.

Слична е состојбата и со искористувањето на бунарска вода за потребите на земјоделското производство. Во руралните делови на Општината, значителен број на индивидуални земјоделци ја користат бунарската вода не само за пиење туку и за земјоделски потреби.

На територија на општина Гази Баба, во руралните населени места, нема изградено канализационен систем за зафаќање и одведување на фекалните и атмосферските отпадни води. Проблемот со отпадните води кај домаќинствата и стопанските субјекти е решаван индивидуално. Отпадните води од домаќинствата и другите водокорисници се испуштаат во индивидуални септички јами изградени во дворните места. Проблем се јавува кај погусто населените места како н.м. Сингелиќ, Гоце Делчев и други, каде поради малата дворна површина нема простор за нови септички јами.

Во иднина би требало да се градат водонепропусни септички јами кои би се празнеле со мобилни вакуум пумпи и цистерни, според утврдена динамика, во зависност од нивниот капацитет. Цистерните треба да се празнат во колектроскиот систем за комунални води, во шахти изградени за таа намена.

Одведувањето на атмосферските води од улиците, крововите и другите површини се врши преку постојната атмосферска канализација. Предвидена е изградба на нова канализациона атмосферска мрежа која е проектирана во согласност со нивелационото решение на уличната мрежа.

Целокупната атмосферска вода од наведеното сливно подрачје, гравитационо се одведува до најниското испусно место и преку главниот одводен колектор, се одведува во реципиентот (река Вардар или постојниот канал).

Атмосферските води се пуштаат слободно да се слеваат по површината на теренот, а се одведуваат преку каналите за одводнување, доколку конфигурацијата на теренот го овозможува тоа. При интензивни врнежи, атмосферските води се задржуваат на површината предизвикувајќи поплави на значителен дел од површините во Општината.

Во рамничарскиот дел постои мрежа од одводни отворени земјени канали со вкупна должина од преку 60 км. Главната мрежа има два големи канали и е со должина од 20 км. Секундарната мрежа има шанци и помали канали низ населените места и е со должина од 40 км. Мрежата е во катастрофално лоша состојба и не ги задоволува потребите. Повеќе од 70% од каналите не функционираат. Обраснати се со вегетација и затрупани со комунален и цврст отпад. Дополнителен проблем претставува загадувањето со фекални отпадни води и опасни материи од стопанските субјекти.

Идентификација на проблеми

- Водоснабдувањето на населението во Општината е проследено со: загуби на вода, недоволен притисок, диви приклучоци, застарена мрежа, недоволен резервоарски простор и недоизграденост на водоводниот систем.
- Недостасува доволно простор за нови септички јами во густо населените места.
- Недостасува дел од примарната канализациона мрежа и комплетна секундарна мрежа за н.м.: Стајковци, Сингелиќ, Инџиково, Трубарево, Гоце Делчев, Јурумлери и Идризово.
- Недостасува колекторски систем кој ќе ги опфаќа населените места: Стајковци, Сингелиќ, Ченто, Инџиково и Хиподром и кој би се споил со градскиот колектор и секундарната мрежа во населените места.
- Недостасува комплетна канализациона мрежа за: Раштак, Булачани, Црешево, Страчинци, Виниче и Брњарци.
- Недостиг на податоци за следење на количеството и квалитетот на отпадните води од индустријата.
- Нефункционарање и неупотребливост на системот за одводнување на Скопската котлина поради што доаѓа до појава на поплави во руралните населени места, што претставува опасност и загрозување на нормалните услови за живеење на населението.

Отпад

Човекот со својата активност продуцира големи количини на цврст отпад. Со процесот на индустријализацијата, урбанизацијата и зголемување на стандардот на живеење, овие количини покажуваат тренд на пораст. Комуналниот и технолошкиот-неопасен отпад е во корелација со развојот на Општината. Погolem дел од комуналниот отпад се создава од човекот и терцијарните дејности (трговија, угостителство и туризам), а

технолошкиот-неопасен отпад се продуцира од производните дејности. За општина Гази Баба со оглед на стопанската структура, значајно влијание врз количината на цврстиот отпад покрај индустријата имаат и земјоделието.

Општината Гази Баба со својата специфичност (пространа територија, главна комуникациска порта на градот Скопје, најголема индустриска зона во Републиката; постоење на земјоделски обработливи површини итн.) претставува територија на која се продуцираат скоро сите видови отпад: комунален отпад, индустриски неопасен отпад, инертен отпад, отпад од производи и пакувања, како и посебни видови на опасен отпад.

Комуналниот цврст отпад во општина Гази Баба се создава од граѓаните во домаќинствата, во објектите со услужни дејности, во трговијата, како и во бизнис секторот кој не е индустриски. Исто така, дури 25% од вкупниот комунален отпад, отпаѓа на комерцијалниот отпад создаден во комерцијалните објекти на Општината (канцеларии, продавници, ресторани, кафулиња, општински и државни институции, пошти, банки итн). Овој вид на отпад е најпогоден за воспоставување на примарна селекција.

Покрај ова, присутен е и отпадот од производи и пакувања (хартија, картони, пластика, стакло, текстил итн.) Према податоците од Националниот план за управување со отпад, ваквиот вид на отпад учествува со 17,7% во вкупниот состав на комуналниот отпад. За жал, и за него нема воспоставено систем за примарна селекција.

Собирањето и одведувањето на овој отпад го врши ЈП Комунална хигиена.

Посебните видови на опасен отпад, создадени од самите граѓани, од комерцијалните објекти, од медицинските установи и од одредени индустриски капацитети се:

- Домашен опасен отпад (потрошени батерии, акумулатори, бои, лакови, козметика итн) но заради неговите мали количини излезени од домаќинствата, тој се меша со комуналниот отпад. Сегашна практика е цврстиот опасен отпад од домаќинствата да се меша со неопасниот, а отпадните масла да се испуштаат неконтролирано во канализацијата.
- Медицинскиот отпад се создава во здравствените и ветеринарните институции и е резултат на употребата на разни материјали во дијагностицирањето и лекувањето на луѓето и животните. Годишните количини на медицински отпад на ниво на град Скопје изнесува 400 тони. Не е направена посебна евиденција по општини. Лиценцирани правни субјекти вршат собирање на претходно селектиран медицински опасен отпад од здравствените установи, претежно јавни установи и го транспортираат до депонијата Дрисла.

Индустријата, во зависност од влезните сировини и технолошките процеси, создава одредени видови на индустриски опасен отпад. Во Македонија се уште не постои изградена инфраструктура за одвоено собирање, третман и отстранување на опасниот отпад. Постои Правилник за постапување со опасен отпад, но во пракса неговата примена е на многу

ниско ниво. Ова значи дека и општината Гази Баба не поседува информации за овој вид отпад.

Посебен осврт треба да се даде на поранешната градска депонија Вардариште која се наоѓа на самиот брег на реката Вардар во рамките на општина Гази Баба. Со работа започнала во средината на шеесетите години, а била официјално затворена за употреба во 1997 година кога целокупниот отпад од Скопје започнал да се депонира на Дрисла. Депонијата Вардариште се наоѓа на изразито водопрпусно тло што предизвикува директно загадување на реката Вардар. Напорите од страна на ЈП Комунална хигиена да се санира оваа депонија се сведуваат на покривање на депонијата со земја и градежен шут без никакви други технички или биолошки мерки. Потенцијалот за загадување на животната средина се уште постои заради долготрајноста на биолошките процеси на декомпозиција на органскиот дел од отпадот. Во рамките на депонијата постои претоварна станица која се користи за полнење на најголемите комунални возила.

Идентификација на проблеми

- Непокриеност на целата територија на Општината со организиран систем на собирање на комуналниот отпад (74% од вкупното население);
- Постоење на голем број диви депонии со различен капацитет кои штетно влијаат врз сите медиуми на животната средина, посебно поранешната градска депонија Вардариште;
- Недоволна наплата на услугите за собирање на отпадот што директно влијае врз работењето на ЈП Комунална хигиена;
- Непостоење на пракса на вклучување на приватни оператори во оваа дејност посебно за собирање на отпадот од руралните подрачја и за селектирање и рециклирање на корисните фракции од комуналниот отпад. Законот за управување со отпад дава вакви можности;
- Непостоење на податоци за количините и видовите на сите видови на отпад на територија на Општината;
- Недоволна екипираност на општинскиот кадар кој ќе ги следи и контролира состојбите во управувањето со отпадот врз основа на Законот за управување со отпад;
- Недоволна свест кај населението за проблемите предизвикани од непотполното управување со отпад (непостоење на интегриран систем за управување со отпад).

Растителен и животински свет

Квалитетот на почвите претставува основен предуслов за остварување на одржливиот развој. Современите процеси на урбанизација и особено користењето на земјиштето за стопански цели најдиректно влијае врз интензитетот на користење на земјиштето и промената на неговиот квалитет. Постојат многу причинители кои предизвикуваат оштетување и загрозување на земјиштето: загадените отпадни води, исталожените честици од воздухот (тешки метали и сл.), ерозијата, нерационалното користење на хемиски средства во земјоделството,

сообраќајниците, депониите, урбаните и руралните населби, добиточните фарми со несоодветна изградба на помошни објекти, викенд населбите, инфраструктурните системи и др.

Користењето на арско и вештачко ѓубре и пестициди се одвива без соодветна контрола. Некои пестициди имаат висока токсичност со голем ризик по здравјето на човекот и негативни влијанија врз растенијата, животните и екосистемот.

За да се спречат негативните последици од примената на хемиските препарати и вештачките ѓубрива во земјоделието, неопходно е да се намалат количините на оптималното ниво и едновремено нивно супституирање со воведување и примена на био пестициди и органски ѓубрива со кои се обезбедува продукција на здрави и еколошки чисти производи.

Биопестицидите претставуваат живи организми, микроорганизми или производи на нивните животни процеси. Хигиенските предности од употреба на биопестицидите се:

- отсуство на негативни ефекти врз флората и фауната,
- отсуство на загадување на животната средина,
- отсуство на резидуи (остатоци) во хранливите продукти,
- нерегистрирана отпорност кон нив.

Бучава

Проблемот на бучава на ова подрачје досега не е анализиран и истражуван. Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (станбени згради, трговско деловни центри и сл).

Бучавата не претставува сериозен проблем во општината.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Гази Баба и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од постоење на интензивна емисија од употреба на дрва како агенс за затоплување, зголемен сообраќај	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x
Вода	Неконтролирано испуштање на отпадни води од домаќинствата кое што е сеуште на ниско ниво	x
	Постоење на септички јами	x
Отпад	Низок степен на свеста кај населението во поглед на однесувањето со отпадот	x
Почва	Нарушен квалитет на почвата како резултат на постоење на диви депонии	x
	Деградација на почвите	x
Предел	Загадување и загрозување на природните ресурси	x
	Неконтролиран урбан развој на несоодветни места	x
Население	Ниска јавна свест во поглед на животната средина	x
	Невработеност	x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

За значењето на реализација на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје треба да се земе во предвид и сегашната состојба со најосетливите елементи на животната средина на планскиот опфат.

Исто така, се разгледува опцијата без да се спроведе планската активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај, доколку ЛУПД не се спроведе се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Нема развој на стопанството;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција кон поголемите градови;
- Намален животен стандард;
- Нереализацијата на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат и општината.

Реализацијата на овој Плански документ е од фундаментално значење и претставува основа за негово економско оживување.

Секако, особено значајно е за изготвување на стратешка оценка, што е и вообичаена постапка да се изанализира опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала онаква каква што е. Во таквиот случај реално е да се очекува да не се промени фактичката состојба, односно да продолжат трендовите на уште поголема пасивизација на анализираниот плански регион.

Во случај на нереализирање на планскиот опфат се очекува да:

- Социјално-економскиот статус ќе иницира поголема стагнација;
- Продолжување на трендот миграција;
- Невработеноста нема да се намали;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина;
- Искористување на слободни површини со нелегални градби.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Либерализација на пазарот со нафтени деривати;
- Предвидената содржина ќе овозможи зголемен степен на урбанизација со максимално искористување на просторот, остварување на функции со директни или индиректни економски ефекти.

Планот се покажува како соодветен бидејќи се наоѓа во близина на автопат и секоја друга намена би била несоодветна.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне како единствена просторна и функционална целина овозможува развој на овој и поширокиот простор кој ќе даде голем допринос за развојот на локалната и национална економија, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот на странски инвеститори за реализација на предложената програма како ориентација во актуелните економски тенденции на државата.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Ваквите појави кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје, може да се анализираат од негативен аспект, како и од аспект на перспективни, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оценка на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оценка на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оценка на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оценка на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оценка на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат не само што ќе ја запре економската миграција на локалното население туку и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој. Исто така, ќе има позитивни влијанија на долгорочна основа и на зголемување на наталитетот, како уште еден позитивен елемент на демографскиот развој. Ова од причина што инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на објектите на локацијата надвор од зоната на домување и индивидуалните станбени објекти не се очекува да се предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население. Со

имплементацијата на планот може да се предизвикаат евентуално одредени негативни влијанија врз здравјето на луѓето од аспект на:

- Неправилно управување со животната средина;
- Неправилно постапување со отпадот и отпадните води.

Обезбедувањето на парковско и заштитно зеленило и останато хортикултурно уредување на просторот ќе биде во функција на подобрување на здравјето на луѓето што е опфатено и со планската содржина во планскиот опфат каде ќе се имплементира планот.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од различни аспекти на медиумите на животната средина што е и законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје ќе има позитивно влијание врз социо-економскиот развој на општината и пошироко во стимулирање на економските активности, зголемување на стапката на економскиот раст, зголемување на доходот по глава на жител, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура, подобрување на инфраструктурата и уреденост на просторот и зголемување на квалитетот на живеењето.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со ЛУПД не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Според класата на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за чист воздух, што е и законска обврска, која треба да се реализира во фазата на добивање на одобрението за градба.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион или климатски промени. Влијанието на фугитивните емисии во воздухот од издувните гасови од возилата ќе се ублажи со планираното заштитно зеленило. Предвиденото планско решение со обезбедување на заштитно зеленило и богато хортикултурно уредување во и околу самиот комплекс ќе претставува основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на

квалитетот на воздухот во поширокото подрачје или да доведе до климатски промени.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во функционалната фаза на пумпната станица се очекува зголемено ниво на бучава од работните активности како од зголемениот број на возила кои ќе гравитираат во овој локалитет.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат мерките дефинирани согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат очекуваните ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

Во планската задача за реализацијата на планскиот опфат не се предвидени дејности кој ќе продуцираат постојани извори на вибрации.

Влијание врз квалитетот на водите

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните и отпадните води. Ако неправилно се управува со истите може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште.

При функционирањето на пумпната станица квалитетот на површинските и подземните води може да биде нарушен од евентуално неправилно управување со отпадот, неправилното ракување и складирање на суровините, маслата и горивата.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот се предвидени мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во комплексот. Комунален отпад може да се појави доколку работниците кои ќе работат не го отстранат.

Евентуални влијанија врз почвата може да се очекуваат во случај на несоодветно управување и ракување со отпадните масла и отпадните води. Во планската документација се предвидени активности за правилно управување со отпадните води.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Имплементацијата на ЛУПД не се очекуваат негативни влијанија врз пределот.

Влијание врз културното наследство

На самиот планскиот опфат не се очекуваат негативни влијанија на културното наследство, со оглед дека не се евидентирани археолошки или културни споменици.

Според законот, доколку се појави некое археолошко наоѓалиште ќе се постапи согласно со одредбите од член 65 од Законот за заштита на културно наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Имплементацијата на планот, може да предизвика одредени влијанија врз флората и фауната, заради деградирање на живеалиштата. Голем број на активности кои би се одвивале со реализацијата на планскиот опфат може да предизвикаат нарушување на биолошката рамнотежа во областите каде што тие се одвиваат и да имаат директно или индиректно влијание. Потенцијални влијанија можат да се јават како резултат на прекумерната урбанизација, лошата комунална инфраструктура, несоодветното депонирање на отпадни материи и сл.

На предметната локација за која се планира изработка на ЛУПД нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Поцелосна анализа од сите аспекти на евентуалните влијанија врз биодиверзитетот ќе бидат предмет на посебни студии или елаборати согласно Законот.

Влијанија врз материјалните добра

Имплементацијата на ЛУПД ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во планскиот опфат и пошироко.

Влијанија по однос на генерирање на отпад

При реализација на ЛУПД за очекување е генерерирање на комунален отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот соодветно да се собира и превзема. Исто така, евентуалното влијание врз почвата може да се предизвика од неправилното управување со отпадот, отпадните масла како и милта од третманот на отпадните води.

Примарната селекција на отпадот треба да се предвиди како континуирана активност при реализација на планот.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијанија од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на овој плански опфат е појава на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

Како можни предизвикувачи на несреќи и хаварии во планскиот опфат се транспортот на горивата, нивното преточување и складирање.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што ќе се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето. Ивичниците на пристапниот пат мора да бидат закосени поради лесен пристап на пожарните возила до објектите.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изведба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Доследно спроведување на планот.

Секое неконтролирано истекување на нафтените деривати во животната средина претставува можност за нејзино загадување. При таков случај сите медиуми на животната средина ќе бидат погодени. Воздухот преку испарување на дериватите, почвата преку директен контакт со неа и површинските и/или подземните води преку измивање со дождови или директно преку исцедување на дериватите во подолните слоеви на почвата.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците како и покрај другите инфраструктурни објекти кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Во зоната на бунарот се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад,

испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со техничка вода се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Обезбедувањето на потребните количини на вода за бензиската пумпна станица, односно користењето, заштита на водите и долгорочното решавање на обезбеденост до вода треба да се одвива во насока на:

- Рационално користење на водата преку модернизација на системите за водоснабдување и намалување на загубите на вода;
- Синхронизирана изградба на водостопанските објекти со кои се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Спречување на парцијални решенија кои ќе го отежнуваат или оневозможуваат идниот развој на нови водостопански решенија;
- Доколку при обезбедувањето на потребните количини на вода за бензиската пумпна станица се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради кое би дошло до пореметување на нивниот режим.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се препорачуваат мерки за заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Реализацијата на планскиот опфат нема да предизвика влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање и регуларно отстранување на отпадот, појаси со заштитно зеленило и хортикултурно уредување и во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата која создава зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки дадени во сите фази на планирање и изведба на проектите ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност. Затоа се предлага (интегрирано управување) организирано собирање и транспортирање до местото наменето за отпад, појаси со заштитно зеленило и хортикултурно уредување, изведба на водоводни и канализациони мрежи и др.

Со доследно спроведување на планот можноста за загрозување на човековото здравје ќе биде сведена на минимум.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина и за негов квалитет неопходно е сите загадувачи, односно сите објекти кои испуштаат штетни материи да користат уреди за пречистување.

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на воздухот (меѓу кои и издувните гасови од моторните возила) и нивното делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- Примена на соодветни техничко-технолошки мерки;
- Обезбедување услови за ефикасно природно проветрување и користење на доминантни воздушни струења;
- Подигање и оформување на заштитни зелени појаси (дрвореди);
- Подобрување на состојбата со зелените површини со правилен распоред на зеленило. Овој плански опфат нема негативно да влијае врз амбиенталниот воздух;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс за загревање на објектите;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии;
- Употребата на еколошките горива кои моментално се воведуваат во малопродажба со нафтени деривати драстично ќе допринесе за намалување на евентуалните влијанија по животната средина.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатските промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено чување на квалитетот на средината за живот и работа. За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на средината се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Мерките за намалување на влијанијата се примена на незагадувачки дејности, современи техники и инсталации, употреба на обновливи извори на енергија, употреба на еколошки горива за превозните средства, подигање на заштитни зелени појаси во и околу кругот на планскиот опфат.

- Мерки за намалување на бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности. Прашањето за намалување на проблемите на бучавата од автопатот треба да се решава со обезбедување на заштитни зелени појаси или формирање на зелени коридори.

Во склоп на подобрување на условите за работа и престој еден од битните фактори е подигањето на зелени насади во локалитетот и во неговото непосредно окружување.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за заштита од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика вибрации поради што во оваа фаза нема да се воведат некои посебни мерки за заштита од вибрации.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на водите

Во смисол на заштита на површинските и подземните води потребно е водонепропусна канализација за одводнување на отпадните води.

1. Заштита на проточните и подземните води има приоритет и со соодветно техничко технолошки зафати (изградба на канализациони системи, соодветен третман на отпадни води, редовна контрола на состојбите на водата и нејзиниот квалитет и др.);

2. Неутрализирање на штетните отпадни материи пред испуштање во канализациона мрежа.

Потребните количини на санитарна вода ќе бидат обезбедени од бунар.

Отпадните води се зафаќаат во септичка јама во рамки на градежната парцела.

Имајќи во предвид дека со планот е дефинирана атмосферска и канализациона комунална инфраструктура има гаранции дека подземните и површинските води ќе бидат заштитени од загадување.

Собирањето и депонирањето на отпадните материи да се одлагаат во најблиската санитарна депонија преку правен субјект.

Потенцијално замастените атмосферски води во кругот на работните зони, манипулативните површини, сообраќајници, паркинзи, преточувалишта преку сливни решетки, преку посебни дренажни системи да се спроведат до таложникот (сепараторот) на масла и после нивен претретман да се испуштат во канализација.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Согласно член 7 од Законот за управување со отпад создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

- Тврдиот отпад ќе се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие ќе врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- интегрално управување со комуналниот отпад и негова селекција;
- собирањето на отпадните води да се врши редовно;
- потенцијално замастените води во кругот на работните зони, кои што имаат манипулативни површини, сообраќајници и паркинзи, преку преливни решетки, со посебен дренажен систем да се спроведат до таложник на сепаратор на масло и масти каде ќе се изврши нивен третман;
- милта од тажниците, преку предвиден и одреден временски интервал да се изнесе и да се постапи согласно Глава V од Законот за управување со отпад.

За чиста и незагадена почва треба да се обезбеди поголема контрола при употребата на средствата, материјалите и суровините кои ќе се користат во прометот и работењето на објектите.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Во планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Што се однесува до изработката на планот заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесе за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и сл.

На просторот којшто е предмет на изработка на ЛУПД нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација ќе бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Планската реализација со обезбедување на заштитни појаси со високо и ниско зеленило само ќе го надополни пределот во позитивна смисла. Затоа не се предвидени никакви мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планскиот документ има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за влијанијата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство во јавен интерес.

Во просторот за кој се работи овој опфат не е евидентирано културно наследство. Во текот на реализација на предвидените површини од овој план, доколку се најде на археолошки остатоци заради превземање на заштитни мерки, потребно е да се информираат службите надлежни за заштита на културно-историското наследство кои ќе пропишат посебни услови и режим за нивна заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Во случај на истекување на масло од механизацијата на околното земјиште, загадената почва да биде отстранета и соодветно дислоцирана, согласно законските прописи од областа на управувањето со отпадот.

За цврстиот отпад се предвидува собирање во контејнери за отпадоци, определување на пунктови за собирање на отпадот.

- Тврдиот отпад да се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие да врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие елементи ќе овозможат спречување на загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во функционалната фаза.

- Мерки за заштитата и спасување

Мерките за заштита и спасување се остваруваат преку организирање на дејства и постапки од превентивен карактер, кои ги подготвува и спроведува Републиката преку органите на државната управа во областа за кои се основани.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат при планирањето и уредувањето на просторот, во плановите како и при изградба на објекти и инфраструктура, согласно Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување, при планирање и уредување на просторот и населбите, во проектите и изградба на објектите („Сл. Весник на РМ” бр. 105/05), како и учество во техничкиот преглед.

Мерките за заштита и спасување се однесуваат на заштита од природни непогоди и други несреќи, во мир и во војна и од воени дејствија.

- Мерки за заштита од пожар

Во објектите предвидени со планот во смисла на мерки на заштита од пожар, одреден број лица вршат некоја дејност редовно или времено и во кои можат да престојуваат подолго или пократко време и други лица како на пример посетители и други.

Согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), мерките и активностите за заштита на животот и имотот на луѓето од пожари, опфаќаат отстранување на причините за настанување на пожари, откривање, спречување на ширење и гасење на пожари, утврдување на причините за настанување на пожар, како и давање на помош при отстранување на последиците предизвикани од пожар.

Поради тоа, предвидени се следните плански мерки за заштита од пожар:

- Објектите во рамките на урбаниот опфат да се предвидени со огноотпорни материјали;
- При планирањето да се води сметка за обезбедување на доволни растојанија меѓу објектите;
- Сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето;
- Сообраќајниците да се со доволна ширина, а потребно е да се изведат со задоволувачки осовински притисок што овозможува непречено и брзо движење на противпожарните возила;
- Должината на разделниот појас (оддалеченоста на бензинската станицата од сообраќајницата) зависи од класата на патот, а минималното растојание изнесува 5 метри;
- Растојанието од пресечната точка на работ на разделниот појас и оската на пристапната сообраќајница до најблискиот танк на станицата е минимум 10 метри, а кога постои одвоен дел за товарни возила - минимум 25 метри до најблиското место за точење;
- При планирање на хидрантската мрежа потребно е да е обезбедено доволно количина на вода за гасење на пожари;
- Потребно е секој работник за време на работењето стриктно да го почитува востановениот работен процес и при напуштањето на

работното место треба да води грижа за редот и чистотата на работното место;

- Сите отпадоци, посебно горливите треба да се отстрануваат од просториите на објектите и да се собираат во метални затворени кошници кои задолжително треба да се празнат секој ден по завршувањето на работната смена;
- Запаливите течности можат да се сместуваат и чуваат исклучително во садови изградени за таа намена;
- Преточување на запаливи течности и гасови можат да вршат само стручни лица и со средства посебно определени за таа намена;
- Поголема количина запаливи течности можат да се чуваат според пропишани норми само во за тоа, посебно изградените складишни резервоари;
- Отпадните запаливи течности не смеат да се испуштаат во канализационата мрежа;
- Сите излези и премини мора да бидат секогаш и во секое време слободни за непречено поминување. Попречување на овие места е забрането;
- Електричните инсталации и уреди во сите делови на складот мора да бидат изведени според техничките прописи. Во случаи на настанување грешки (дефекти) на електричните инсталации и уреди, поправка можат да вршат само лица со соодветна квалификација и стручна оспособеност;
- Пристапните патишта околу објектот и резервоарите, во секое време треба да бидат проодни за непречен пристап на противпожарната техника, во случај на потреба;
- Работа со направи за сечење, заварување и лепење може да се врши откако претходно ќе се извршат подготовки и обезбедување на работното место за извршување на таков вид работа;
- Периодичните прегледи и испитувања на јакострујните електрични инсталации, громобранската инсталација, сигурносните уреди од машинските инсталации и сите други сигурносни уреди и инсталации да се вршат според техничките прописи и правилата усвоени со правилата на техничката практика;
- При настанување пожар треба да се постапи според упатствата за дејствување, односно да дејствува локалната самоуправа или да се повика противпожарните единици на градот Скопје, а до нивното доаѓање да се зачуваат мирот и присебноста и да се преземат мерки за локализирање на пожарот, спасување на загрозените лица, за изнесување на експлозивни и на други опасни материи;
- Уредите, опремата и средствата за гаснење на пожари мора секогаш да се исправни за да можат во случаи на потреба, брзо и ефикасно да се употребат;
- Направите за гаснење пожари не смеат да се употребуваат за други потреби освен за гаснење пожари, за обука и за евентуални други елементарни непогоди, а на нив треба да стои упатство за употреба и ракување;

- Во сите простории на објектите, апаратите за гаснење пожари мора да бидат поставени на воочливи и лесно пристапни места, најчесто до влезно-излезните врати;
- Секој работник мора да биде запознат со опасностите од пожар и мерките за заштита од пожар и мора да е обучен за употреба на противпожарните апарати, хидрантите и да ракува со другите уреди кои се користат за гаснење пожари.

Во однос на заштитата од пожари потребно е со проектите да се реши громобранската инсталација со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита и спасување, Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област. Во однос на заштитата од пожари при изработката на Основниот проект ќе се реши и громобранската инсталација со цел да нема појави на зголемено пожарно оптоварување.

Согласно Правилникот за изградба на станици за снабдување со горива на моторни возила и складирање и преточување на горивата (Сл. лист на СФРЈ бр. 27/71 и 29/71) издвоени се три зони за заштита од пожар и експлозии и зони на опасност:

- I Зона, ја опфаќа внатрешноста на резервоарот и окното во кое се сместени приклучоци за полнење;
- II Зона, го зафаќа просторот околу окното со радиус од 3 м и висина од 1 м над теренот и просторот околу автоматот за точење на гориво со радиус од 2,5 м и височина од 1 м над теренот;
- III Зона, го опфаќа просторот над околниот терен со широчина од 5 м мерено хоризонтално од работ на зоната II и висина 0,5 м мерено од почвата.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот.

Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје според очекуваните дејности на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 7° по МКС.

Дефинирање на сеизмички hazard всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичкиот hazard потребно е градбата да се гради според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

Во случај на можни разурнувања било од земјотрес или од воздушен воен удар, планираното решение на уличната мрежа обезбедува:

- брза и непречена евакуација на луѓето (нема тесни грла);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција;
- штетите да се сведат на минимум;
- брза санација на последиците.

- Мерки за заштита од технолошки катастрофи

Под технички катастрофи се подразбираат пожари, експлозии, контаминација на воздухот и водата, хемиски загадувања и други несреќи и други причини кои можат да доведат до масовни несреќи, губитоци на човечки животи и материјални богатства.

По однос на заштита од технолошки катастрофи треба да се превземат сите мерки за заштита со изработка на проектна документација и изготвување на соодветни елаборати за заштита.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот и негова селекција;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје, особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Цел на изработка на ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје е да се формира градежна парцела согласно Член 46 став (1) од Законот за просторно и урбанистичко планирање каде гласи: Локална урбанистичко-планска документација е планска документација со која може да се врши уредување и користење на просторот со определување на градежна парцела вон планскиот опфат, за градби од втора категорија утврдени со Законот за градење.

Основни цели на оваа Локална урбанистичка планска документација се:

- рационално користење на земјиштето;
- максимално вклопување на објектите и инфраструктурата со теренот;
- почитување и валоризација на културното и градителското наследство;
- почитување и заштита на правото на човекот на работа;
- почитување и надградување на пејсажните вредности;
- оформување културен пејсаж;
- вградување компатибилни намени на групата на класа на намена;
- подигнување хуманоста во просторот и непречено движење на хендикепираните лица;
- вградување на мерки за заштита на природата и животната средина;
- вградување мерки за заштита и спасување;
- почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето.

Ова е во согласност со член 4, од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), во кој е утврдено дека со просторното и урбанистичкото планирање се одредуваат основните начела во процесот на планирање и уредување на просторот, од кои првите две се рамномерен просторен развој и рационално уредување и користење на просторот; Исто така, согласно член 3 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15,

228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) е утврдено дека со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање се обезбедува:

- Зголемување на степенот на хуманост на живеењето и подобрување на условите за работа со плански одредби кои воведуваат повисоки стандарди во однос на постојната состојба или во однос на претходниот урбанистички план и урбанистичко-планска документација;
- Хармонизација на просторот со плански одредби за заштита на домувањето и дејностите од јавен интерес со создавање подрачја со иста намена на земјиштето или подрачја со мешани компатибилни намени на земјиштето;
- Уредување и хуманизација на просторот со плански одредби кои ќе ја штитат и стимулираат приватната сопственост и слободното претприемаштво на начин кој нема да го повреди или стесни јавниот интерес;
- Сукцесивно зголемување на стечените права по основ на сопственоста на градежното земјиште, уредувањето на земјиштето и правата на градење, освен ако тоа не е спротивно на јавниот интерес;
- Зголемување на вредноста на земјиштето, недвижнините и сите други просторни ресурси со плански одредби.

Предметниот плански опфат се наоѓа во централниот дел на општина Гази Баба, северно од селото Стајковци и од границата на опфатот на ГУП на Град Скопје, во близината на обиколницата север на автопатот А2.

Границите на планскиот опфат се следни:

- На југозапад и југоисток се граничи со дел од КП 47/3,
- На северозапад граничи со дел од КП 46,
- На североисток граничи со дел од КП 48/2.

Планираното подрачје претставува рамничарски терен, без некои поголеми особености на категорија на предел со природни, пејсажни карактеристики.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаната граница на планскиот опфат изнесува 2.957,19м² (0,29 ха).

Во Локалната урбанистичко-планска документација предвидени се следните групи на намени, согласно Член 28 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/2015, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18):

Е - ИНФРАСТРУКТУРА

Е2 - Комунална суптраструктура - бензинска пумпна станица.

Согласно истиот правилник, учеството на класата на намена Е2 во основната класа намена се утврдува во урбанистичкиот план.

За класата на намена Е2, со оваа ЛУПД, се предвидува следната компатибилна класа на намени:

Б1 - Големи комерцијални и деловни намени,

Максималниот дозволен процент на учество на компатибилната класа на намени во однос на основната класа на намена во урбанистичко-планската документација изнесува 20%.

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктура, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат.

Сообраќајниот концепт во основа се надоврзува на веќе постојните сообраќајници, каде новопланираните улици се поставени во зависност од теренските услови и потребите за обезбедување на пристап до градежните парцели. Планираната сообраќајна мрежа овозможува нормално одвивање на сообраќајот во планираниот простор.

Планираната бензинска пумпна станица претставува придружно-услужен објект покрај постоен локален пат, со променлива ширина од 5-8,1м. Влезот во градежната парцела е обезбеден преку сообраќајна лента за исклучување од локалниот пат со широчина од 6м. Исклучувањето од внатрешната сообраќајна површина е обезбедено со лента за забрзување и вклучување кон сообраќајот на локалниот пат со широчина од 6м.

Паркирањето е решено во состав на градежната парцела. Според член 59 од Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18), за класата на намени Е2 не се предвидува потребен број на паркинг места. Бројот на паркинг места ќе биде утврден при изработка на проектната документација, согласно конкретните потреби на објектот.

Планираните решенија за водовод, фекална и атмосферска инфраструктура се базира на податоците и информациите добиени од ЈП Водовод и канализација Скопје, според кои на предметниот локалитет не постои нивна хидротехничка инфраструктура, затоа што истиот не спаѓа во рамките на ГУП на Град Скопје, односно се наоѓа надвор од решенијата за водоснабдување и одведување на отпадни води кои се дел од градскиот систем. Од таа причина водоснабдувањето на планираниот објект ќе биде преку бунар.

Отпадните води ќе се зафаќаат во септичка јама во рамки на градежната парцела. Бидејќи нема постојна атмосферска канализација, до реализација на истата се планира атмосферските води да се одведат до најблискиот постоечки реципиент во зависност од падот на теренот.

Приклучокот на планираните инсталации да се изврши според важечките стандарди и нормативи за тој вид инфраструктура.

Електричната мрежа и потребата од едновремена ел.снага за новопредвидените објекти се димензионира према следните електроенергетски параметри со напомена дека се предвидени максимални површини за градба и тоа претставува максимален капацитет на просторот во моментот:

Едновремената ел. моќност за градби на предметниот плански опфат изнесува:

$$P_{en} = 65,64 \text{ kW}$$

Кабловското напојување со среднонапонска и нисконапонска ел. мрежа ќе се определи во понатамошниот тек на разработка на техничката

документација, односно со изработка на документација за електрична мрежа од страна на стручните служби на ЕВН Македонија.

За дефинирање на потребниот број на телефонски приклучоци, од првостепено значење е намената на објектот. Димензионирањето на телефонската мрежа треба да се изведе според површината на објектите, нивната функција, број на вработени и корисници и сл.

Според податоци добиени од АЕК нема евидентирана постојната телефонска и интернет мрежа која е изведена со надземни и подземни водови. Планерот треба да предвиди коридори за кабелска комуникациска инфраструктура за поврзување на новопланираните објекти во ЛУПД.

АЕК има дадено информација дека немаат податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Новопредвидените коридори и траси на телекомуникациските водови се предвидени да се водат подземно, под тротоарските површини. По должината на трасите на каблите.

Извештајот на овој плански документ ги опфаќа податоците за:

- Постојната состојба на планскиот опфат;
- Потенцијалните влијанија врз населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, воздухот, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство и др.
- Мерките за заштита и намалување на влијанијата;
- Состојбата на животната средина без имплементацијата на планот;
- Планот за мониторинг на животната средина.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изведба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Доследно спроведување на планот.

Секое неконтролирано истекување на нафтените деривати во животната средина претставува можност за нејзино загадување. При таков случај сите медиуми на животната средина ќе бидат погодени. Воздухот преку испарување на дериватите, почвата преку директен контакт со неа и површинските и/или подземните води преку измивање со дождови или директно преку исцедување на дериватите во подолните слоеви на почвата.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците како и покрај другите инфраструктурни објекти кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со

трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Во зоната на бунарот се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со техничка вода се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Обезбедувањето на потребните количини на вода за бензиската пумпна станица, односно користењето, заштита на водите и долгорочното решавање на обезбеденост до вода треба да се одвива во насока на:

- Рационално користење на водата преку модернизација на системите за водоснабдување и намалување на загубите на вода;
- Синхронизирана изградба на водостопанските објекти со кои се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Спречување на парцијални решенија кои ќе го отежнуваат или оневозможуваат идниот развој на нови водостопански решенија;
- Доколку при обезбедувањето на потребните количини на вода за бензиската пумпна станица се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради кое би дошло до пореметување на нивниот режим.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 33/06);
4. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оценка на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оценка на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
6. Правилник за воспоставување на листата на експерти за СОЖС, процедурата за спроведување на испитот за експерти за СОЖС, воспоставување комисијата за оценка на знаењето на експертите за СОЖС („Сл. Весник на РМ” бр. 129/07);
7. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
8. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
9. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18);
10. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
11. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
12. Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
15. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
16. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20);
17. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);

18. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
19. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ“ бр. 64/93);
20. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
21. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
22. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ“ бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ ипфатени во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
3. Директива за озон во амбиентниот воздух 2002/3/ЕС
4. Директива за информирање на корисници (1999/94/ЕС) дополнета со Директивата 2003/73/ЕС
5. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
6. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
7. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
8. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулативата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
9. Директива за подземни води (80/68/ЕЕС) дополнета со Директивата 91/692/ЕЕС
10. Директива за Стратешка оцена на животна средина (2001/42/ЕС)
11. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

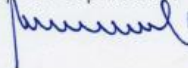
Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), Општина Гази Баба, на ден 20.10.2020 година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба се определуваат следните: општина Гази Баба, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за транспорт и врски, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, ЕВН и др.
3. За планскиот документ ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба, за чија изработка е одговорно Чип Груп ДООЕЛ Скопје, а го донесува општина Гази Баба, донесувањето на планскиот документ ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба ќе има влијание врз животната средина.
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален и градежен отпад, влијание врз амбиентниот воздух, влијание врз биодиверзитетот и влијание од несреќи и хаварији.
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на општина Гази Баба на следната веб адреса/и: www.gazibaba.gov.mk
6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб страната.

Бр. 28-3/2870
Датум: 20.10.2020год.
Место: Скопје

Градоначалник
Борис Георгиевски

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Архивски број УП1-15-1425/2020

Дата: 11-11-2020

✓ ДО: Општина Гази Баба
Ул. Архимедова бр. 2
1000 Скопје
Република Северна Македонија

ПРЕДМЕТ: Известување
Врска: Ваш 28-3-2870/3 од 20.10.2020 година

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА ГАЗИ БАБА
СЕКТОР ЗА УРБАНИЗАМ И
ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ - СКОПЈЕ

Примено:	09-12-2020		
Орг. Едини.	Број:	Прилог:	Вредност:
28	328704	-	-

Архив. знак:
Рок на чување:
200 год.
Потпис:

Почитувани,

Во врска со Вашето барање на мислење доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15-1425/2020 од 28.10.2020 година поврзано со постапката за носење на планската документација за ЛУПД на КП бр. 47/1 со намена Е2-комунална супраструктура-бензиска пумпна станица, КО Стајковци-вгр, - Општина Гази Баба, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа.

Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб-страницата на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

ЗАМЕННИК МИНИСТЕР
Општина Оџаклиеска

Изработил: Бајрам Цамиќ

Контролирал: Милева Тагасовска

Согласен: Сашо Апостолов

Одобрил: Неби Реџеџи

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- Планска документација за ЛУПД на КП 47/1, КО Стајковци-вгр, со намена Е2-Комунална супраструктура-Бензиска пумпна станица, општина Гази Баба-Скопје;
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖССП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национална стратегија за одржлив развој, 2009;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008
- Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според протоколот од Кјото 2008-2012, 2007;
- Втор Национален Еколошки акционен план на РМ, 2006
- Национална стратегија за биолошка разновидност, 2004;
- Стратегија за управување со отпад во РМ 2008-2020;
- Национална транспортна стратегија за патниот превоз, 2008;
- Стратегија за демографски развој на РМ 2008-2015;
- Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2007);
- Национална стратегија за мониторинг на животната средина, 2004;
- Стратегија за управување со животната средина, 2005;
- Стратегија за подигање на јавната свест во животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005;
- Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП), 1999;
- Рамковна директива за вода (2000/60/ЕС);
- Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС);
- Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС);
- Рамковна директива за бучава (2002/49/ЕС);
- Директива за стратегиска оценка на животна средина (2001/42/ЕС);
- ЕУ Шестиот Акционен План за животна средина (2001/42/ЕС);
- Достапни искуства и практики.